

Full Time Gereği ve Özel Yüksek Okullar

Gönen TOPRAK
Yük. Müh.
İ.T.Ü. İnş. Fak. Asis.

Son iki yılda Türkiye'yi de saran öğrenci hareketleri, bozuk eğitim düzenimizin en çok aksayan yönü, yüksek öğrenim ile ilgili birçok sorunu açığa çıkarmasına rağmen; bunların çoğu geçtiğimiz yaşama ve eğitim döneminde çözülmemiştir. Özel yüksek okullar, öğrenimde fırsat eşitliği, çağdaş bilime uygun öğrenim, iş garantisiyle öğrenim, full-time... vb.

«Yüksek öğrenimde reform» ilkesi etrafında toplanan yenilikler, son gelişmelerin ışığı altında incelenince daha belirgin olarak ortaya çıkıyor ki bunlar birbirini etkileyen, birbirleri etrafında oluşan sorunlardır. Dolayısıyla çözümleri de böyle bir anlam içinde aranmalıdır. Biz bu yazımızda kamu işletmelerimizde giderek yaygınlaşan FULL-TIME'i üniversite ve özel yüksek okullar yönünden alarak inceleyeceğiz.

ÜNİVERSİTELER VE FULL-TIME

Full-Time'a öğretim üyelerini sadece zaman yönünden bağlayıcı bir formül olarak değil, fakat öğretim gücünü ve emeğini üniversite içinde muhafaza etmenin gereği olarak bakmalıyız.

Bu gereğin içinde şu nedenler yatar :

1) Üniversitemizin yönelimi genellikle, yüksek öğrenim ihtiyaçlarını karşılanması paralelinde olmuştur :

a) Yeni açılan veya ek tesislerle genişletilen üniversite ve fakülteler.

b) Zorlama ile artırılan fakülte kontejanları,

c) Öğretim üyesi sayısı artışıdaki cıvıllık,

d) Sonuçta; esasen yetersiz kalan, öğretim, üyelerinin senelik ders verme saatleri toplamının, artan ihtiyaç karşısında büsbütün nisbetsizleşmesi,

2) Üniversitelerimizin ikili fonksiyonundan biri olan «yüksek öğrenim» sistem, plânlama değişim olarak «araştırma» fonksiyonunun —diğer fonksiyon— dışındadır. Yani bizde üniversite, araştırmacı fonksiyonun çizdiği yolda düzenlenmesi gerekirken, insiyatifi dışı hazırlanan yüksek öğrenim programının gereklerine uymak zorunluğunda bırakılan kurumdur. Halbuki bilimsel niteliğini bir ticarî metâ olmaktan çıkarıp araştırmacı fonksiyonunun kaynağı olarak değerlendiren üniversite böylesi bir çelişkinin içine düşmezdi. Bu bize, üniversitelerimizin dilediğimiz öğretim ve araştırma düzeyine ulaşamamasının; gerçek ve sağlam bir üniversite esprisinin yerleşmemesi nedenine dayandığını gösterir. Bu esprinin yerleşmemesi diğer nedenler yanında, full-time çalışma esasına gidilmemiş olmasındandır.

3) Bilimsel araştırma sadece üniversiteye özgü değildir; fakat üniversite için bir varoluş nedeni teşkil eder. Ülkemizin çözümlenmemiş veya en iyi çözüm yolu bulunamamış teknik, sosyal, kültürel, ekonomikal... vb. sorunları üniversitelerimizden, koşullarımızı, imkânlarımızı, enerji tasarrufunu bilimsel esaslar eşliğinde birleştirici plânlar, programlar istiyor. Bunların gerçekleşmemiş olması gerek yasama gerekse yetkili üniversite organlarınca zaman ve maddi olanak yetersizliğine bağlanmıştır. Full-time gereğinin zaman yetersizliği karşısında ne denli ağırlık kazandığı ortadadır.

4) Akademik ünvanların ticari ortamlarda değer ve itibar kaynağı olarak kullanılması 4936 sayılı Üniversiteler Kanunu'na aykırıdır. Aynı Kanun full-time çalışmayan öğretim üyelerinin dışarda meslekleri ve uzmanlıkla-

riyle ilgili işlerde haftada 10 saati geçmemek şartıyla çalışabileceklerini de belirtiyor.

Fakat uygulama nasıldır? Kanımızca akademik ve ticari hayatları birbirinden ayıran sınır aşılmıştır. Çünkü üniversitelerimizde bir iç denetim organı kurulamamıştır. Eğer denetimi yapacak olan üniversite rektörünün muayenehanesinin kapısında «Ord. Prof. yazarsa, dekanlar dışarda haftada değil günde 10 saat çalışırsa bu denetim nasıl sağlanacaktır?

Full-time ile bu pürüzler, aksaklıklar giderilebilecektir.

ÖZEL YÜKSEK OKULLAR

Full-time'nin yukarıda değindiğimiz gibi «güç ve emeğin belirli bir yerde toplanması» biçiminde yorumu özel yüksek okullar için de yararlıdır. Bu müesseselerde, çağdaş bilim anlayışına uygun düzeyle eğitim yapılması Devletin düzenleyici tedbirleriyle olduğu kadar «kendi gücüyle, imkânlarıyla bir varlık olabilme» veya «kendi kendine yetebilme» ola-

nağının sağlanmasıyla mümkündür. Aksi, daima bağımlı, dışa bağımlı geleceğinden emin olamayan dolayısıyla kısa vadede kâr peşinde koşan ticarî amaç olur.

Bir kaç yerde görevi olan fazla sayıda öğretim üyesi yerine bütün çalışmalarını yüksek okulda toplayan az sayıda öğretim üyesi daha yararlı olacağı gibi, ilerisi için kendi bünyesinde öğretim üyesi yetiştirme imkânının sağlanmasına temel teşkil edecektir.

SONUÇ :

Çeşitli üniversitelerce yasama organına sunulan reform tasarılarında şu iki amaç esas tutuluyor :

- 1) Yüksek öğrenime; çağımızın, günümüzün koşullarına göre yeni bir yön vermek.
- 2) Aynı Üniversiteler Kanunu'na bağlı fakat farklı uygulamalara sahip üniversiteleri ortak bir çalışma düzeninde birleştirmek.

Yukarda sıraladığımız nedenler, eşliğinde düşünülünce, bunların full-time çalışma esasına gidilmeden gerçekleştirilebileceğini sanmıyoruz.

Teknik Personel Sendikası Çatısı Altında Toplanalım

Mehmet ORMANCI

İnş. Yük. Müh.

Örgütümüzün stratejisini çizebilmek için teknisyenler ordusunun toplumumuzdaki yerini hangi şartlarda çalışmaya zorlandığını toplum sorunlarımızla bütünlük içinde incelemek gereklidir.

Teknik elemanlarının kamu kesiminde 1958 yılında çıkarılmış olan 10195 sayılı yönetmeliğe göre çalıştırılmaktadırlar. Nedir bu yönetmelik ne gibi hükümler getirmektedir?

Toplumumuzdaki emekçi kitleler statülerini inceleyerek adı geçen yönetmeliğin yerini tesbit etmeye çalışalım. Emekçi kitleler genel olarak iki büyük grupta toplanmışlardır.

1 — MEMUR : Anayasamızın 117. maddesine göre «Devletin ve diğer kamu tüzel kişilerinin genel idare esaslarına göre yürütmekle yükümlü oldukları kamu hizmetlerinin

gerektirdiği asli ve sürekli görevler «memurlar tarafından yürütülür.

Bir kimsenin devlet memuru sayılabilmesi için :

- Bir kamu hizmeti görmesi,
- Bu hizmetin genel idare esaslarına göre yürütülmesi,
- Hizmetin asli ve sürekli olması,
- Her türlü özlük haklarının kanunla düzenlenmiş olması şarttır.

2 — İŞÇİ : 931 sayılı iş kanununun 1. maddesine göre «Bir hizmet akdine dayanarak herhangi bir işte ücret karşılığı çalışan kişiye işçi denir».

Anayasanın 274. maddesine göre kuracakları sendikalar aracılığı ile demokratik hakları için eğemen sınıflara karşı mücadele ederler. Toplumun en ileri ve devrimci sınıfıdır.